

Спорт Галичини: історичний календар

29 червня

27 - 29 червня 1914 року – у цей період у Львові відбулися **національно-патріотичні, культурно-спортивні заходи, відомі в історії як Шевченківський здвиг** («здви́г» - з'їзд, зліт, конгрес). «Шевченківський здвиг 1914 року» (інші назви заходів: «Великий здвиг», «Спільний січово-сокільський...», «Ювілейний...»); – це «ІІ краєвий здвиг руханкових, пожарних і стрілецьких товариств» «Сокіл», «Січ», «Пласт», «Січові Стрільці», спортивного товариства «Україна» та інших, що відбувся у Львові на честь 100-річчя від дня народження Тараса Шевченка. **В урочистій ході (важливий елемент програми свята) Львовом взяли участь – за різними оцінками – від 12 до 23 тис. осіб** (переважно, з Галичини та Буковини).

Станом на початок другого десятиріччя ХХ ст. в Галичині функціонувала низка українських фізкультурно-спортивних та парамілітарних (одну з таких – «Січові Стрільці», створив 1913 р. засновник «Січей» Кирило Трильовський) організацій, що прагнули гармонійно (духовно, фізично) розвивати своїх представників і свій народ загалом. Періодично товариства влаштовували публічні культурно-спортивні заходи – т. зв. «здви́ги» (з'їзди, конгреси) різного рівня – міського, крайового тощо. Іноді відбувалися спільні заходи кількох інституцій, зокрема тих, що стояли на спільних позиціях (патріотичних, концептуальних тощо). У червні 1914 року було вирішено провести ІІ крайовий «здви́г» руханкових (гімнастичних), пожежних і стрілецьких товариств, приурочений до 100-ї річниці Тараса Шевченка. Перед І світовою війною суспільно-політична ситуація була нестабільною, частина українських організацій Галичини висловила підтримку позиції Австрії та Німеччини в боротьбі проти Росії, щоб визволити українські землі від російського панування. То ж, одним із завдань з'їзду був огляд усіх патріотичних сил краю.

Підготовкою свята опікувався комітет, до складу якого входили відомі українські діячі Іван Боберський, Степан Гайдучок, М. Левицький, Роман Дашкевич, Семен Горук, Дмитро Катамай, Кирило Трильовський та інші. Більшість заходів були організовані зусиллями (у першу чергу - фінансовими) товариств «Сокіл-Батько», «Український Січовий Союз» та «Україна».

Початком триденних заходів став **«привітний вечір»** (проведений **27 червня** у «Спортовій Палаті» по вул. Зеленій у **Львові**), на якому лунали промови організаторів та окремих гостей свята, концертні виступи, а також слова вітань, наприклад, телеграма від американських українців. Тим часом поїзди з учасниками заходів прибували до Львова з багатьох місцевостей, колони новоприбулих йшли до пунктів призначення, по місту та околицях лунали українські пісні, атмосфера була унікальна...

28 червня відбулась основна частина «здвигу»: величезна колона, сформована в центрі міста, рушила **маршем по Львову**. Сотні учасників, одягнені в однострої свого товариства, соколи та січовики, пластуни та Січові стрільці, піші учасники та кіннотники (кінна чета «Сокола-Батька» під командою Йосифа Доманика), а також оркестри. У центрі міста було встановлене погруддя Т. Шевченка, згодом колона рушила в напрямку вулиці Стрийської, до українського національного стадіону – **площі «Сокола-Батька»**, де відбулися **показові виступи «Січей»** і «Соколів», окрім того, рівень стройової підготовки продемонстрував загін Січових стрільців з Борислава під орудою Кліма Гутковського. На святкових заходах, окрім галичан, були присутні буковинці, а також делегація з Наддніпрянщини, представники чеських «Соколів», серед запрошених був зокрема і намісник Галичини Вітольд Коритовський.

В рамках **«здвигових змагань»** відбулись і суто спортивні заходи - легкоатлетичний (**29 червня**), тенісний (24-28 червня) та футбольний (кінець травня – середина червня) турніри. Змагання з плавання та деякі інші заходи було скасовано.

Для учасників з'їзду спеціально виготовлено (у Відні, за матеріальної підтримки «Сокола-Батька» та «Українського Січового Союзу») пам'ятну відзнаку з написом «Шевченковий здвиг». Її носили на грудях і на шапці.

«Шевченківський здвиг 1914 р.» - унікальна подія в історії України, що має значення у багатьох контекстах – національному, культурному, соціальному, військовому, фізкультурно-спортивному тощо.

Наступний «краєвий здвиг» планувалося провести також у Львові, у 1919 році, на честь Ярослава Мудрого, зокрема з нагоди 900-ліття вступу видатного політика на київський престол (1019 р.) (До наших полків в Галичині // Вісти з Запорожжя. – 1914. – Ч. 95/96).